

Arheološki spomeniki:

EŠD:	1191
Ime enote:	Banovci – Slovanska naselbina
Vrsta spomenika:	arheološki
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	BANOVCI
Lokacija:	Parc. št. 123/1, 123/2, 123/5-123/27, 123/33, 123/34, 123/36-123/52, 910, k. o. Grlava
Utemeljitev razglasitve:	Z jarki stare Murice obdan ravninski prostor velikosti 150 x 150 metrov, na polju vzhodno od vasi z ledinskim imenom Lampiščak, naj bi bil ostanek gradu. Stavbnih ostalin na površini ni vidnih, vendar na podlagi najdb predvidevamo srednjeveško naselbino avarskega ali staroslovanskega izvora.
Opis varstvenega režima:	Varstveni režim določa: – varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; – kmetijske površine se obdelujejo na tradicionalen način, brez globokega oranja; – v zemljišča se posega le izjemoma, in sicer v procesu znanstvenega preučevanja in/ ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa; – v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodne arheološke raziskave s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; – v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.
Merilo:	M = 1:2880

EŠD:	1186
Ime enote:	Veržej – Arheološko najdišče
Vrsta spomenika:	arheološki
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Lokacija:	Parc. št. 1040, 1063/2, 1066/2, 1227/1-del, 1227/2, 1227/3, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	Leta 1923 so pri gradnji železniške postaje našli ostanke naselbin iz prazgodovinskega in rimskega obdobja ter staroslovanske grobove. Ostaline rimske stavbe so bile natančneje raziskane leta 1962 pri sondiranju na prostoru ob železniški postaji.

Opis varstvenega režima:

Varstveni režim določa:

- varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje;
- kmetijske površine se obdelujejo na tradicionalen način, brez globokega oranja;
- v zemljišča se posega le izjemoma, in sicer v procesu znanstvenega preučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa;
- v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodne arheološke raziskave s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo;
- v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.

Merilo:

M = 1:2880

2. Etnološki spomeniki:

EŠD:

29034

Ime enote:

Bunčani – Domačija Petovar

Vrsta spomenika:

etnološki

Občina:

BUNČANI

Naselje:

BUNČANI

Ulica:

Bunčani

Hišna številka:

1

Lokacija:

Parc. št.: 60/2, 60/3, k. o. Bunčani

Utemeljitev razglasitve:

Domačija Petovar je primer doma na »L«, kjer se niz gospodarskih poslopij stika pravokotno na stanovanjsko hišo. Domačija obsega tudi del gospodarskih enot, ki se ne držijo hiše. Vse stavbne enote pokriva opečna dvokapnica. Pritlična stanovanjska hiša s sedemosno bogato profilirano fasado stoji vzdolž osrednje vaške ulice. Osrednjo os glavne obulične fasade poudarja dvoravno stopnišče z dekorativno oblikovano ograjo. Prvotna tlorisna zasnova je v celoti ohranjena. Hiša je delno podkletena. Tako stanovanjski kot gospodarski del sta ohranila del prvotnega stavbnega pohištva. Domačija Petovar z začetka 20. stoletja velja za primer še ohranjenega večjega kmečkega posestva, ki je v celoti ohranilo prvotno tlorisno zasnovo, kakor ostale stavbne elemente, ki jim je mogoče slediti v celotnem vaškem ambientu. S stavbnega vidika izpričuje materialni in socialni vidik načina življenja v ravninski vaseh Murskega polja.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti,
 - posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
 - prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov,
 - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
 - prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.
- Zavarovano območje je namenjeno:
- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
 - povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
 - predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
 - učno-demonstracijskem delu,
 - znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo:

M = 1:2880

EŠD:

29032

Ime enote:

Bunčani – Domačija Jelenovi

Vrsta spomenika:

etnološki

Občina:

BUNČANI

Naselje:

BUNČANI

Ulica:

Bunčani

Hišna številka:

10

Lokacija:

Parc. št.: 35/2, k. o. Bunčani

Utemeljitev razglasitve: Dom v »L« stoji ob glavni vaški cesti in predstavlja eno v nizu najstarejših domačij v vasi. Obsega pritlično stanovanjsko hišo, ki je z daljšo stranico obrnjena vzdolž ceste in niz gospodarskih poslopij, ki se stika z njeno dvoriščno fasado. Stanovanjska hiša z datacijo na kamnitem portalu 1891, ima izjemno bogato oblikovano historično fasadno profilacijo. V osrednji osi glavne obulične sedemosne fasade stoji značilna vhodna lopa s strešico, ki sloni na kamnitih stebrih in dvoramno stopnišče. Poseben segment gradnje hiše je izjemno dobro ohranjen kamniti temeljni zidec iz avtohtonega peščenjaka. Hiša je delno podkletena. Niz gospodarskih poslopij je v osnovi ohranil tlorisno zasnovo. Vse stavbne enote domačije pokriva opečna dvokapnica. Domačija Jelenovi s konca 19. stoletja je primer večjega kmečkega gospodarstva, ki je v celoti ohranilo prvotno tlorisno zasnovo, del posameznih stavbnih elementov, ki samemu vaškem ambientu dajejo svojstven pečat.

Opis varstvenega režima: Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov,
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
- prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
- učno-demonstracijskem delu,
- znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo: M = 1:2880

EŠD: **29033**

Ime enote: **Bunčani – Domačija Župojnovi**

Vrsta spomenika: etnološki

Občina: BUNČANI

Naselje: BUNČANI

Ulica: Bunčani

Hišna številka: 13

Lokacija: Parc. št.: 34/3, k. o. Bunčani

Utemeljitev razglasitve: Dom v »L«, ki leži vzdolž glavne vaške ulice, obsega pritlično stanovanjsko hišo podolžnega tlorisa in niz gospodarskih poslopij, ki se stikajo z njeno dvoriščno fasado. V domačijski sklop spada tudi del samostojnih gospodarskih enot. Vse stavbe domačije prekriva opečna dvokapnica. Stanovanjska hiša, zgrajena v začetku 20. stoletja ima sedemosno obulično fasado, ki se ponaša z izjemno profilacijo. Izjemen segment predstavlja v osrednji osi značilna vhodna lopa s strešico, ki sloni na dveh stebrih in dvoramnim stopniščem. Hiša ima obokano klet. Ohranjeno je vso stavbno pohištvo z okovjem.

Del gospodarskih poslopij je ohranil prvotno tlorisno zasnovo in del arhitekturnih elementov. Domačija Župojnovi z začetka 20. stoletja velja za primer še ohranjenega večjega kmečkega posestva, ki je v celoti ohranilo prvotno tlorisno zasnovo, kakor ostale stavbne elemente, ki jim je mogoče slediti v celotnem vaškem ambientu. S stavbnega vidika izpričuje materialni in socialni vidik načina življenja v ravninskih vaseh Murskega polja.

Opis varstvenega režima: Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov,
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
- prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
- učno-demonstracijskem delu,
- znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo: M = 1:2880

EŠD:	14861
Ime enote:	Bunčani – Vaško jedro
Vrsta spomenika:	naselbinski
Občina:	BUNČANI
Naselje:	BUNČANI
Ulica:	
Hišna številka:	
Lokacija:	Parc. št.: 4/1, 30/1, 30/2, 31/1, 31/2, 34/1, 34/2, 34/3, 35/2, 36, 37, 51, 53, 57, 58/3, 60/1 del, 60/2, 60/3, 65, 66, 67, 68/1, 68/3, 69/2, 70/2, 71/1, 71/2, 71/3, 72/2, 72/3, 75, 76del, 77, 79/1, 79/2, 80, 82/2, 82/3, 82/4, 83, 724/1del, 724/15, 724/3, 724/5, 724/6, 724/7, 724/8, 724/9, 725/1, 725/2, 725/3, 725/4, 725/5, 725/6, 725/7, k. o. Bunčani
Utemeljitev razglasitve:	Gručasto naselje zahodno od Veržeja na terasi nad desnim bregom Mure, se v deželnoknežjem otokarskem urbarju omenja že v letih 1265–1267 pod imenom Walthershof. Tu je nekdanj stal strelni dvorec za obrambo pred Madžari. V vasi se je ohranil osrednji vaški trg lijakaste oblike z vaškim vodnjakom in vaško kapelo. Do vasi z južne strani vodi manjši drevored. Ohranilo se je nekaj večjih domačij, z izjemno bogato arhitekturo stanovanjskih hiš z ambiciozno zasnovanimi vhodnimi lopami. Večina hiš datira iz 2. polovice 19. stoletja. Vas je v osnovi ohranila značilnosti in vrednote tako arhitekturnega kot urbanističnega spomenika.
Opis varstvenega režima:	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: <ul style="list-style-type: none"> – varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, ambientalnih in arheoloških vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; – varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; v ta namen je potrebno zagotoviti ustrezne predhodne arheološke raziskave; – podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; – strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin urbanizma po načelu ohranjanja izvorne tlorisne zasnove, gabaritov, parcelacije, poteka slemen, fasad, tipov in naklonov strešin, materialov; – omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov. Zavarovano območje je namenjeno: <ul style="list-style-type: none"> – trajni ohranitvi kulturnih, urbanističnih, arhitekturnih, arheoloških in krajinskih vrednot; – povečevanju pričevalnosti kulturnega spomenika; – predstavitvi kulturnih vrednot; – učno-demonstracijskemu delu; – stanovanjski in kulturni dejavnosti.
Merilo:	M = 1:2880

EŠD:	12288
Ime enote:	Veržej – Čebelnjak Tigeli
Vrsta spomenika:	etnološki
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	KRAPJE
Ulica:	
Hišna številka:	
Lokacija:	Parc. št.: 1124, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	Leseni čebelnjak osmerokotne oblike pokriva lesena skodlasta streha. Sredi strehe stoji lesen zastekljen stolpič s pločevinasto strešico, ki rabi za osvetljevanje in prezračevanje čebelnjaka. Tla prekriva opečni tlak. Ima v celoti ohranjeno prvotno notranjo opremo z zbirko najstarejših čebeljih panjev. Čebelnjak iz leta 1899 predstavlja del nekdanj nepogrešljive stavbne dediščine, ki na svojstven način daje pečat pomurski pokrajini. Kot tak izpričuje materialni, socialni in duhovni vidik nekega načina življenja na tem območju.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izviranosti in neokrnjenosti,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov,
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
- prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
- učno-demonstracijskem delu,
- znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo:

M = 1:2880

EŠD:

8910

Ime enote:

Veržej – Domačija Bunderla

Vrsta spomenika:

etnološki, zgodovinski

Občina:

VERŽEJ

Naselje:

VERŽEJ

Ulica:

Veržej

Hišna številka:

9

Lokacija:

Parc. št.: 1978/1, k. o. Veržej

Utemeljitev razglasitve:

Dom v »L«, s konca 19. stoletja, ki se nahaja v samem trškem jedru, obsega stanovanjsko hišo in niz gospodarskih poslopij. Zidana pritlična stanovanjska hiša, zgrajena leta 1899, stoji z glavno obcestno sedemosno fasado vzdolž pešpoti v osrednjem trgu. Krasi jo bogata fasadna profilacija s preprosto oblikovanim kamnitim portalom. Pokriva jo opečna dvokapnica. Ohranjeno je vso notranje in zunanje stavbno pohištvo. Okna so lesena, dvokrilna, z delitvijo kril na tri polja. Opremljena so z okenskimi mrežami, lesenimi lamelnimi (na severni in vzhodni fasadi) in polnimi kovanimi naoknicami (na zahodni fasadi). Hiša je delno podkletena. V celoti se je ohranila tlorisna zasnova.

Niz gospodarskih poslopij, ki se v »L« stika s stanovanjsko hišo, je opečne zidave. Pokriva jih opečna dvokapnic s širokim napuščem na dvoriščni strani.

Dvorišče z vzhodne strani zapira krajši zidec, ki se stika z jugo-vzhodnim vogalom hiše in preprosto oblikovana lesena ograja.

Domačija Bunderla je primer večjega kmečkega gospodarstva s konca 19. stoletja, ki z arhitekturnega vidika daje poseben pečat osrednjemu trškemu ambientu.

Prav tako zaseda posebno mesto v kulturnem razvoju Veržeja, saj gre za rojstno domačijo Slavka Osterca (1895–1941), znanega slovenskega glasbenega pedagoga in skladatelja, zaslužnega za posodobitev slovenske glasbene ustvarjalnosti.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izviranosti in neokrnjenosti,
- posebno varovanje zunanosti objektov, njihove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavb, razen vzdrževalnih posegov,
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
- prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
- učno-demonstracijskem delu,
- znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo:

M = 1:2880

EŠD:

25054

Ime enote:

Veržej – Domačija Ros

Vrsta spomenika:

etnološki

Občina:

VERŽEJ

Naselje:

VERŽEJ

Ulica:

Stari trg

Hišna številka:

14

Lokacija:	Parc. št.: 1634, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	Gručasta domačija leži v predelu Veržeja, ki z urbano gradbenega vidika predstavlja prvo razvojno fazo. Sestoji iz pritlične stanovanjske hiše podolžnega tlorisa in posameznih gospodarskih objektov. Zidani hiši s petosno profilirano obcestno fasado daje svojstven pečat enoramno čelno stopnišče, ki vodi do dokaj ambiciozno oblikovanega glavnega vhoda s kamnitim portalom z datacijo 1909 in inicialkami prvotnih lastnikov ter dvokrilnimi v pločevino oblečenimi vhodnimi vrati z izjemno dekorativno oblikovanim okovjem. Pokriva jo novejša opečna dvokapnica z neustrezno oblikovano frčado nad glavnim portalom. Hiša je delno podkletena. Na dvoriščni strani pod podaljšanim napuščem je nekoliko predelan pank, značilen stavbni segment trških hiš Veržeja. Ohranjena je večina stavbnega pohištva. Večja lesena dvokrilna okna imajo značilno delitev kril na tri polja. Ščiti jih kovana okenska mreža in lesene lamelne naoknice. Vsa gospodarska poslopja pokriva opečna dvokapnica. So delno opečne, delno lesene gradnje. Celoten domačijski sklop s cestne strani zapira značilna gabrova živa meja in delno lesena ograja. Domačija Ros je primer dobro ohranjenega kmečkega gospodarstva z začetka 20. stoletja, ki z arhitekturnega vidika daje svojstven pečat najstarejšemu predelu Veržeja.
Opis varstvenega režima:	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: – varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti, – posebno varovanje zunanosti objektov, njihove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja, – prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavb, razen vzdrževalnih posegov, – strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala, – prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam. Zavarovano območje je namenjeno: – trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot, – povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika, – predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem, – učno-demonstracijskem delu, – znanstveno-raziskovalnemu delu.
Merilo:	M = 1:2880

EŠD:	25055
Ime enote:	Veržej – Gostilna Seršen
Vrsta spomenika:	etnološki
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Ulica:	Trg Slavka Osterca
Hišna številka:	16
Lokacija:	Parc. št.: 1879, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	V delu trškega jedra, ob glavni ulici, stoji mogočna nadstropna hiša s konca 19. stoletja, nekdanja osrednja vaška gostilna in trgovina Seršen. Z glavno izjemno bogato zasnovano obulično historično fasado stoji vzdolž glavne trške ulice. Delitev fasade je poudarjena tudi z dvema ločenima glavnima vhodoma v prostore nekdanje trgovine in gostilne. Pokriva jo opečna dvokapnica). Ohranila se je večina stavbnega pohištva z okovjem. Velika pokončna dvojna dvokrilna okna z delitvijo kril na dve polji in nadsvetlobo v pritličnem delu ščitijo zunanje okenske mreže. Hiša je delno podkletena. V nadstropnem delu dvoriščne fasade se je ohranil balkon s preprosto oblikovano kovano ograjo. Z vzhodne stranske fasade je viden nižji delno ohranjen niz gospodarskih poslopij. Na severo-zahodnem vogalu hiše so vidni ostanki zidca, ki je zapiral dostop na dvorišče z ulične strani. Ohranila se je prvotna tlorisna zasnova stavbe: pritličje je rabilo izključno javni namembnosti, nadstropje je zasnovano kot bivalna enota. Gostilna Seršen je primer trške arhitekture postavljene v osrednji trg Veržeja, ki je na svojstven način dala poseben pečat trškemu ambientu. Poleg še ohranjenih arhitekturnih kvalitete, je hiša primer stavbnega tipa, kjer sta se dopolnjevala tako bivalna kot javna funkcija.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov,
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
- prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
- učno-demonstracijskem delu,
- znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo:

M = 1:2880

EŠD:

23955

Ime enote:

Veržej – Domačija Jaušovec

Vrsta spomenika:

etnološki

Občina:

VERŽEJ

Naselje:

VERŽEJ

Ulica:

Ulica Frana Kovačiča

Hišna številka:

2

Lokacija:

Parc. št.: 1881, 1882, k. o. Veržej

Utemeljitev razglasitve:

Gručasta domačija, ki leži v samem jedru vasi, je primer večjega kmečkega gospodarstva. Obsega pritlično stanovanjsko hišo in več samostojnih gospodarskih poslopij. Vse enote domačije prekriva opečna dvokapnica. Stanovanjska hiša z datacijo 1914 in imenom izvajalca na enem izmed šivanih robov, s svojo historično sedemosno obulično fasado dopolnjuje arhitekturno sliko trškega prostora. V osrednji osi se odpira glavni vhod z izjemno oblikovanimi masivnimi vhodnimi vrati z ohranjenim okovjem in čelnim enoramnim stopniščem. Hiša je delno podkletena. Je edina, ki je ohranila prvotno obliko značilnega dvoriščnega stopnišča z gankom. Tako na stanovanjski hiši kot vseh gospodarskih poslopijih se je ohranilo stavbno pohištvo. Vse gospodarske enote so ohranile tlorisno zasnovo. Domačija Jaušovec z začetka 20. stoletja je edinstven primer v celoti ohranjenega večjega kmečkega gospodarstva.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovo in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov,
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
- prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
- učno-demonstracijskem delu,
- znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo:

M = 1:2880

EŠD:

29030

Ime enote:

Veržej – Domačija Španger

Vrsta spomenika:

etnološki

Občina:

VERŽEJ

Naselje:

VERŽEJ

Ulica:

Trg Slavka Osterca

Hišna številka:

20

Lokacija:

Parc. št.: 1872, k. o. Veržej

Utemeljitev
razglasitve:

Dom v »L« stoji v osrednjem trgu naselja. Obsega pritlično stanovanjsko hišo podolžnega tlorisa in manjši niz gospodarskih poslopij z arkadnim hodnikom. Stanovanjska hiša s podolžno sedemosno glavno historično fasado sooblikuje ambient osrednjega trga. Osrednjo os glavne fasade poudarja portal za datacijo 1903 in čelno enoramno stopnišče. Hiša je delno podkletena. Svojtven segment glavnega vhoda predstavljajo masivna dvokrilna vhodna vrata z okovjem. Ohranjeno je vso stavbno pohištvo. Velika lesena pokončna okna imajo značilno delitev na dvoje kril, ki so deljena tri polja. Ščitijo jih kovane okenske mreže. Tako stanovanjski kot gospodarski del prekriva opečna dvokapnica. Domačija z začetka 20. stoletja je primer manjšega kmečkega gospodarstva, ki s stavbnega vidika sledi značilni podeželski inačici trške arhitekture.

Opis varstvenega
režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje etnoloških, arhitekturnih in krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti,
- posebno varovanje zunanosti objekta, njegove gradbene substance, tlorisne zasnove, notranje opreme in vplivnega območja,
- prepoved vseh posegov v tlorisno zasnovu in gabarite stavbe, razen vzdrževalnih posegov,
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja originala,
- prepoved postavljanja nosilcev infrastrukture in reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih in krajinskih vrednot,
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika,
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugim medijem,
- učno-demonstracijskem delu,
- znanstveno-raziskovalnemu delu.

Merilo:

M = 1:2880

EŠD:

1189

Ime enote:

Veržej – Trško naselje

Vrsta spomenika:

naselbinski

Občina:

VERŽEJ

Naselje

VERŽEJ

Ulica:

Hišna številka:

Lokacija:

Parc. št.: 1628, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635/1, 1635/2, 1836/1 del, 1837, 1838, 1839, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867/1, 1867/2, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885/1, 1885/2, 1886, 1887, 1888/1, 1888/2, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894/1, 1894/2, 1894/3, 1895, 1896/1, 1896/2, 1896/3, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910/1, 1910/2, 1910/3, 1910/4, 1911/1, 1911/2, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917/1, 1917/2, 1917/3, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923/1, 1923/2, 1924, 1925, 1926, 1927/1, 1927/2, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934/1, 1934/2, 1935, 1936, 1937/1, 1937/2, 1938, 1939, 1940/1, 1940/2, 1941/1, 1941/2, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1954/1, 1954/2, 1954/3, 1954/4, 1955, 1956/1, 1956/2, 1957, 1958, 1959, 1960/1, 1960/2, 1961, 1962, 1963, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973/2, 1974, 1975/1, 1975/2, 1976/1, 1977/1, 1978/1, 1978/2, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990/1, 1991/1, 1991/2, k. o. Veržej

Utemeljitev
razglasitve:

Veržej je tip gručastega trškega naselja na desnem bregu Mure, z osjo ob glavni cesti, ki se sredi kraja razširi v trg lijakaste oblike. Nanj je nanizanih več stranskih podolžnih in prečnih ulic. Med preprostimi bidermajerskimi hišami, ki so redkeje tudi enonadstropne, večinoma pa pritlične, prevladujejo tipske kmečke hiše. Območje Veržeja je bilo poseljeno že v prazgodovini. Posamezne arheološke najdbe se povezujejo s sledovi prazgodovinske naselbine. Zaradi bližine meje proti Ogrski je imel posebno vlogo. Zato so bile kraju dodeljene posebne trške pravice že leta 1342. Zraven Veržeja je med cestama proti Krapju in Banovcem stal strelski dvorec, ki je bil kasneje razširjen v grad. Leta 1555 ga je cesar Ferdinand izročil v posest srbskemu uskoku Ivanu Margetiću, da ga je s svojimi uskoki branil pred turškimi vpadi. Tako je Veržej postal sedež srbskih uskokov. Leta 1605 so Turki požgali Veržej s cerkvijo in gradom vred. Gradu niso več obnavljali in je sčasoma povsem razpadel. Zaradi hudih poplav reke Mure v letih 1573 in 1605, je bila potrebna delna premostitev trga. Po marčni revoluciji 1848 so prenehale tudi trške pravice. Kraj ima malo trškega videza, saj se od ostalih večjih vasi na Murskem polju razlikuje po gručasti obliki in večjemu obsegu. Naselje je skoraj v celoti ohranilo raster prvotne naselitve in delno arhitekturo iz 19. stoletja.

Opis varstvenega režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, ambientalnih in arheoloških vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
- varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; v ta namen je potrebno zagotoviti ustrezne predhodne arheološke raziskave;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin urbanizma po načelu ohranjanja izvorne tlorisne zasnove, gabaritov, parcelacije, poteka slemen, fasad, tipov in naklonov strešin, materialov;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih, urbanističnih, arhitekturnih, arheoloških in krajinskih vrednot;
- povečevanju pričevalnosti kulturnega spomenika;
- predstavitvi kulturnih vrednot;
- učno-demonstracijskemu delu;
- stanovanjski, kulturni, poslovni in storitveni dejavnosti.

Merilo:

M = 1:2880

3. Umetnostnozgodovinski spomeniki:

Popravek EŠD:	3473
Ime enote:	Veržej – Cerkev sv. Mihaela
Vrsta spomenika:	umetnostni in arhitekturni
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Lokacija:	Parc. št.: 1982, 1983, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	<p>Cerkev stoji v južnem delu trškega naselja. Njeno tlorisno podobo sestavljajo prizmatičen zvonik, pravokotna ladja, nekoliko ožji triosminsko zaključen prezbiterij ter pravokotna kapela z zakristijo, ki sta prizidani na severu.</p> <p>Cerkev sv. Mihaela se prvič omenja leta 1545 kot križevska podružnica, ki je stala bliže Muri, na prostoru pred današnjo šolo. Leta 1605 so jo skupaj s trgovcem uničili ogrski uporniki. Druga cerkev, postavljena na današnjem mestu, je bila lesena in je imela leta 1617 tri oltarje. Obdana je bila s pokopališčem. V letih 1723–1726 so jo nadomestili s sedanjo zidano cerkvijo, ki je bila posvečena leta 1734. Leta 1760 je bila vzidana pevska empora, 1796 so do nje uredili zunanje stopnice. Leta 1946 je bila na severni strani prizidana zakristija, katero je 2007 nadomestila nova kapela z zakristijo.</p> <p>Cerkveno zunanjščino, obnovljeno med letoma 2007–2008, členijo pokončno pravokotna, zamrežena okna z ušesastimi obrobami, okna na prezbiteriju so polkrožno zaključena. Zvonik je razdeljen na štiri etaže, členjene s pilastrsko arhitekturo. Nad portalom iz leta 1957 se nahaja veržejski grb – riba nad vzvalovljeno vodo. Cerkev obteka gladek talni zidec, fasade zaključuje konkavni podstrešni venec. Strehe so krite z opeko, izjema je zvonik, ki je prekrit s pločevino.</p> <p>Notranjščina v glavni ladji je banjasto obokana s tremi pari sosvodnic in štirimi oprogami, ki slonijo na podvojenih pilastrih s profiliranimi kapiteli. Zidana pevska empora počiva na dveh toskanskih stebrih in treh križnih obokih. Banjast obok s sosvodnicami ima tudi prezbiterij. Ladja je od prezbiterija ločena s polkrožnim slavolokom. Celotno notranjščino krasi figuralno dekorativna slikarija iz leta 1884, delo graškega umetnika Franza Barazzuttija.</p> <p>Od opreme velja izpostaviti glavni oltar, ki predstavlja baročno delo iz sredine 18. stoletja. V osrednji oltarni niši se nahaja kip sv. Mihaela, katerega obdajajo kipi Jožefa, Matevža, Lovrenca in Gregorja Velikega. Atiko krasi skupina sv. Trojice z množico angelov v oblakih. Stranska oltarja sta iz leta 1884.</p> <p>Cerkev sv. Mihaela je kvalitetna baročna arhitektura, ki je pomembna tudi zaradi lege sredi trške naselbine, s katero obvladuje prostor.</p>

Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – varovanje kulturnih, arhitekturnih in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; – vsaka raba in vsi posegi v spomenik morajo biti podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; – strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege, materialov, opreme, poslikav, okrasja; – prepoved vseh posegov v zaščiteno namembnost, tlorise, gabarite objekta, razen vzdrževalnih posegov, ki jih s predhodnim pisnim kulturnovarstvenim soglasjem odobri pristojni zavod; – omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem odvijajoče se dejavnosti; – za spomenik je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam, razen v primerih soglasja zavoda; – pri kakršnihkoli posegih v tla objekta ali teren ob njegovi zunanjščini, so obvezne predhodne arheološke raziskave. <p>Zavarovano območje je namenjeno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – trajni ohranitvi kulturnih, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot; – povečevanju pričevalnosti kulturnega spomenika; – prezentaciji kulturnih vrednot; – učno-demonstracijskemu delu; – znanstveno-raziskovalnemu delu.
Merilo:	1:2880

Popravek EŠD:	8885
Ime enote:	Veržej – Marijin steber
Vrsta spomenika:	umetnostni in arhitekturni
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Lokacija:	Parc. št.: 1838 del, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	<p>Marijin steber iz leta 1815 stoji na osrednjem trgu, obdan z bogatim drevjem. Sestavlja ga masiven prizmatičen nastavek s trebušastim toskanskim stebričem, vrh katerega se dviga kamniti kip Kraljice Marije z otrokom, zaščiteno z baldahinasto strešico iz pločevine.</p> <p>V poznobaročni maniri postavljeno znamenje s kipom Kraljice Marije z otrokom predstavlja pomemben tržni poudarek, ki tvori skupaj s cerkvijo kvalitetno zaključeno ambientalno celoto trga.</p>
Opis varstvenega režima:	<p>Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – varovanje kulturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; – vsaka raba in vsi posegi v spomenik morajo biti podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; – strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvirne lege, materialov, opreme, poslikav, okrasja; – prepoved vseh posegov v zaščiteno namembnost, razen vzdrževalnih posegov, ki jih s predhodnim pisnim kulturnovarstvenim soglasjem odobri pristojni zavod; – omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in ne moti v njem (ob njem) odvijajoče se dejavnosti; – za spomenik in ob njem je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam, razen v primerih soglasja zavoda. <p>Zavarovano območje je namenjeno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – trajni ohranitvi kulturnih, arhitekturnih, likovnih in krajinskih vrednot; – povečevanju pričevalnosti kulturnega spomenika; – prezentaciji kulturnih vrednot; – učno-demonstracijskemu delu; – znanstveno-raziskovalnemu delu.
Merilo:	1:2880

4. Zgodovinski spomeniki:

EŠD:	14860
Ime enote:	Veržej – Doprsni kip Frana Kovačiča
Vrsta spomenika:	zgodovinski
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ

Lokacija:	Parc. št. 1839 del, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	Ob stoletnici rojstva (1967) je bil postavljen, na kamnitem podstavku, litoželezni kip teologa, filozofa, diplomata, zgodovinarja in urednika Frana Kovačiča (1867–1939), delo kiparja Gabriela Kolbiča. Fran Kovačič je eden najpomembnejših filozofov prve polovice dvajsetega stoletja. Zraven filozofskega dela se je posvečal preučevanju zgodovine, v tej funkciji je sodeloval kot izvedenec jugoslovanske delegacije na pariški mirovni konferenci. Bil je urednik teološke revije <i>Voditelj v bogoslovnih vedah</i> ter ustanovitelj in urednik <i>Časopisa za zgodovino in narodopisje</i> (izhajal od 1904 do 1940 in od 1965 naprej). Ustanovitelj zgodovinskega društva v Mariboru.
Opis varstvenega režima:	Spomenik varujemo v njegovi avtentični pričevalnosti enako velja za njegovo okolico.
Merilo:	1:2880

EŠD:	8909
Ime enote:	Veržej – Spomenik Slavku Ostercu
Vrsta spomenika:	zgodovinski
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Lokacija:	Parc. št. 1838 del, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	V Spominskem parku v središču Veržeja stoji doprsni kip domačina skladatelja in glasbenega pedagoga Slavka Osterca (1895–1941). Glasbe se je sprva učil v Mariboru pri Emiku Beranu, nato pa med letoma 1925–27 na konservatoriju v Pragi. Svoj velik pečat je pustil tako v priredbah v številnih operah, baletih, orkestrskih skladbah. Širšemu občinstvu je znan po svojem <i>Adagiu</i> iz <i>Suite za godala</i> (avizo programa Ars) in samospěvu <i>Dere sen ja mali bija</i> . Spomenik, delo kiparja Marjana Keršiča, je bil odkrit 1963 leta.
Opis varstvenega režima:	Spomenik varujemo v njegovi avtentični pričevalnosti enako velja za njegovo okolico.
Merilo:	1:2880

EŠD:	7600
Ime enote:	Veržej – Mejni kamen št. 2
Vrsta spomenika:	zgodovinski
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Lokacija:	Parc. št. 1040 del, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	Mejni kamen je postavljen v drugi polovici 19. stoletja ter predstavlja mejo med takratnim avstrijskim in ogrskim delom monarhije. Zaradi pogostega spreminjanja struge Mure, ki je veljala za mejno reko, so vzdolž meje vkopali približno meter visok kamniti blok, na katerem je vklesano FP 3. Mejni kamni so postavljeni tako, da so bili optično povezani med seboj.
Opis varstvenega režima:	Spomenik varujemo v njegovi avtentični pričevalnosti.
Merilo:	1:2880

EŠD:	7599
Ime enote:	Veržej – Mejni kamen št. 3
Vrsta spomenika:	zgodovinski
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Lokacija:	Parc. št. 808/1 del, k. o. Veržej
Utemeljitev razglasitve:	Približno meter visok kamnit blok, zakopan v zemljo, predstavlja mejo med avstrijskim in ogrskim delom monarhije. Kamen je v dobrem stanju, na njem je razviden napis FP 3.
Opis varstvenega režima:	Spomenik varujemo v njegovi avtentični pričevalnosti.
Merilo:	1:2880

5. Tehnični spomeniki:

EŠD:	809
Ime enote:	Veržej – Mlin na Muri
Vrsta spomenika:	tehniški
Občina:	VERŽEJ
Naselje:	VERŽEJ
Lokacija:	Parc. št. 505/506 del, 505/579, 1220/1 del, k. o. Veržej

Utemeljitev
razglasitve:

Mlin na Muri ali znan kot Babičev mlin je edini ohranjen delujoči mlin na Muri. Iz zgodovinskih virov je razvidno, da je bil na tem mestu mlin že leta 1860. Babičev mlin je že tretja generacija mlinov, ki so stali na tem kraju. Plavajoči mlinci so bili značilni za ravninske pokrajine, ki so bile sorazmerno gosto naseljene, prebivalci pa so pridelovali žito in pšenico. Plavajoč mlin je bil neodvisen od nivoja vode in količine padavin in je bil zgrajen v celoti iz lesa. V mlinu je bil podtaknjen ogenj, zato je pogorel do tal.

Leta 1915 je bil zgrajen drugi mlin, stene in čolni so bili iz lesa, streha pa je bila pokrita s posebno vrsto lubja. Tudi ta mlin je pogorel do tal. Družina Babič je nato zgradila nov mlin in tako znova nadaljevala mlinarsko tradicijo. Mlinarska hiša se je preselila na breg Mure, vodno pogonsko kolo pa je bilo pritrjeno na dveh lesenih plavajočih čolnih, za prenos pogonske sile pa so se uporabljali različni jermeni.

Mlin, ki stoji še danes, je lesen, postavljen na štirih stebrih ob bregu reke Mure, vodno kolo pa je pritrjeno na dveh plavajočih čolnih iz železa. Leta 1990 je narasla Mura odnesla pogonsko kolo, ki pa je bilo obnovljeno. Mlin deluje na električni pogon.

Opis varstvenega
režima:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnozgodovinskih, tehniških, etnoloških, arhitekturnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;
- posebno varovanje zunanjsčine poslopja, njenih stavbnih prvin, gradbene substance ter posameznih arhitekturnih in tehniških členov ter detajlov, tlorisne zasnove, stavbnega pohištva in opreme;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti;
- v območju spomenika ni dovoljeno posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam.

Zavarovano območje je namenjeno:

- ohranitvi dosedanje namembnosti, ter ohranitvi kulturnih, arhitekturnih, urbanističnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot;
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika;
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, tisku in drugih medijih;
- učno-demonstracijskem delu;
- znanstveno raziskovalnem delu.

Merilo:

1:2880.
